„Eglė žalčių karalienė“

Daug lietuvių rašytojų savaip perpasakojo lietuvių pasaką „Eglė žalčių karalienė“. Vieni ją užrašė eiliuotai, kiti pritaikė vaidinti scenoje, dar kiti susiejo su nūdiena. Perskaityk kelias ištraukas ir nurodyk teksto pobūdį.

Poezija	Proza	Drama

– Vaišinkis, kirsk, Anuprai.
– Ir ką ten švenčiate? – pasiteiravo Anupras žiaumodamas medum aplietą sūrį.
– Iš jūros grįžo teta Eglė! Ir ne viena – parsivedė tris sūnus ir dukrelę!
Anupras atsilaužė pyrago gabalą ir pasimėgaudamas ėmė skanauti:
– Tokio ragauti dar neteko...
– Jį savo namuose, gintaro pily iškepė teta Eglė...

(Vytautas V. Landsbergis „Anupro kupros“)

Bėga žalčio vaikai,
Pasiilgę namų. –
Svetimi čia takai
Tarp žmonių svetimų.

Debesis nerangus. –
Po juo saulė žemai.
O tėveli brangus!
O namučiai namai!

(Salomėja Nėris „Eglė žalčių karalienė“)

Vaikai žaidžia. Jiems čia viskas nauja. Palaipsniui jie atpažįsta medžius, augalus, saulės šviesą – viską, ką jiems pasakojo Eglė. Tik Drebulė ir čia – vis prieš

SŪNŪS *(liečia).*
– Štai žemė...
– Žemė?
– Žemė!
DREBULĖ *(klykia).* Ne žemė!.. Nepanaši!.. Nepanaši į žemę!..

(Marcelijus Martinaitis „Žemės dukra“)

LIVEWORKSHEETS

Perskaityk lietuvių pasakos „Eglė žalčių karalienė“ sakinį ir Salomėjos Nėries poemos-pasakos „Eglė žalčių karalienė“ posmus. Kuo pasikeičia pasakojama istorija? Nurodyk tinkamus teiginius.

Vieną vasaros vakarą visos trys seserys išėjo maudytis. (Lietuvių pasaka „Eglė žalčių karalienė“)

Lenktyniuoja, raitos
Bangos ties krantu. –
Trys žvejų mergaitės
Sukasi ratu.

Jas rausvai nudažo
Saulė leisdamos. –
Krykščia jos ir grąžos
Ligi sutemos.
(Salomėjos Nėries poema-pasaka „Eglė žalčių karalienė“)

- [ ] Lietuvių pasakos siužetas pasakojamas eiliuota kalba.
- [ ] Sušiuolaikinama lietuvių pasakoje vaizduota situacija.
- [ ] Atskleidžiamas veikėjų nerūpestingas, linksmas nusiteikimas.
- [ ] Išplėtojamas gamtos vaizdas.
- [ ] Kuriama džiugi nuotaika.
- [ ] Įterpiamas samprotavimas.

LIVEWORKSHEETS

Liaudies pasakoje „Eglė žalčių karalienė“ Žilvinas apibūdinamas apibendrintai („sutiko gražų jaunikaitį“), svarbūs jo poelgiai („Žilvinas palydėjo, perkėlė per marias ir įsakė, kad viešėtų tėviškėje ne daugiau kaip devynias dienas“). Poemoje-apysakoje Žilvinas aprašomas išsamiai, išraiškingai, atskleidžiamos jo mintys. Žilvino savybes pagrįsk atitinkamomis poemos-pasakos citatomis.

Vertina žodžio tesėjimą	Švelnus	Drąsus	Nekenčiantis įžūlumo	Atidus, supratingas

„Eglę už rankelės / Vedasi tolyn – –“	„Žilvinas supranta / Jos visas mintis. / – Tebūnie, Egluže, / Taip, kaip nori tu“	„Dėkui, mylimoji, / Žodį, kad laikai!“	„Kai žvejai paklysta / Jūroj per audras, – / Jis tik vienas drįsta / Kelią jiems surast.“	„Įžūliem drąsuoliam, / Kur dievų nebos[1], / Bangos šaltą guolį / Smiltyse paklos.“(neboti – nepaisyti)

Eiliuodama liaudies pasakos siužetą Salomėja Nėris talentingai sukūrė nuotaiką. Kaip stiprėja įtampa poemos dalies „Kur namučiai namai?“ ištraukoje? Įrašyk trūkstamus žodžius.

Poemos-pasakos dalis „Kur namučiai namai?“ pradedama _____ : „Paskubėk, Eglužėl“. _____ („Niauriai merkiasi vėl / Devintoji diena“) nerimastingai priemenamas laikas grįžti į jūrą. Baugi _____ sustiprinama kitame posme kartojant _____ „svetimi“. Ilgesingai nuskamba _____ : „O tėveli brangus! / O namučiai namai!“ Poemos veikėjų nerimą atspindi jūros _____ . Artėjančios audros garsai perteikiami _____ : „Ūžia jūra“, „Gaudžia vėtra“. Grėsmingai skamba kartojami _____ d, b, g: „debesys <...> dengia dangų“. Garsus papildo kontrastingų spalvų _____ : juodame danguje „blyksi žaibas“. Jūra įasmeninta („Pyksta jūra“), tarsi motina _____ Žilvino netektį. Tokiame rūsčiame fone išryškėja Eglės švelnus išsiilgimas. Ji _____ šaukiasi mylimojo: „Žilvine, Žilvinėl, / Jau saulelė žemai“.

vaizdas | deminutyvais | nuotaika | vaizdingaisiais veiksmažodžiais | priebalsiai | retoriniu kreipiniu | epitetą | išgyvena | detalės | retoriniai sušukimai | įasmeninimu

LIVEWORKSHEETS